

**IRC-keskustelukanavasta lippukunnan nimeksi –
Uudenmaan Partiopiirin lippukuntien nimeämisperusteet**

Kandidaatintutkielma

Salla Saari

Suomen kieli

Kieli- ja viestintätieteiden laitos

Jyväskylän yliopisto

2018

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta – Faculty Humanistis-yhteiskuntatieteellinen tiedekunta	Laitos – Department Kieli- ja viestintätieteiden laitos
Tekijä – Author Salla Saari	
Työn nimi – Title IRC-keskustelukanavasta lippukunnan nimeksi – Uudenmaan Partiopiirin lippukuntien nimeämisperusteet	
Oppiaine – Subject Suomen kieli	Työn laji – Level Kandidaatintutkielma
Aika – Month and year Toukokuu 2018	Sivumäärä – Number of pages 25 + liitteet
Tiivistelmä – Abstract <p>Tutkin tässä tutkielmassa Uudenmaan Partiopiirin lippukuntien nimeämisperusteita. Partiosta on lähtökohtaisesti tehty todella vähän kielitieteellistä tutkimusta, minkä takia on mielenkiintoista pureutua partionimistöön tarkemmin. Hyödynnän tutkimuksessani aiempaa yhdistys- ja yritys-nimistöjen tutkimusta siinä määrin kuin niiden soveltaminen on mahdollista partioyhteisöön.</p> <p>Tutkimukseni pohjaa nimistöntutkimukseen, tarkemmin ottaen etymologiseen nimistöntutkimukseen, jonka tarkoituksena on selvittää nimien alkuperää ja perusteita. Aineistoni koostuu 62 Uudenmaan Partiopiirin lippukunnan nimestä, joiden nimeämisperusteita tutkin syntaktis-semanttisella nimenosien luokittelulla sekä kyselytutkimuksella. Tutkimukseni tavoitteena on selvittää, miten lippukuntien nimet jakautuvat läpinäkyviin ja läpinäkyvämmättömiin nimiin eli sitä, voiko nimestä päätellä suoraan yhdistyksen partiotarkoituksen ja sen toimipaikan vai ei. Lisäksi tutkin, minkälaisia nimeämisperusteita nimillä on ja miten niitä voidaan luokitella tai teemoitella. Kahden edellä esitetyn pohjalta pyrin selvittämään, minkälainen on tyypillinen lippukunnan nimi.</p> <p>Nimenosien syntaktis-semanttisen luokittelun olen tehnyt soveltamalla Paula Sjöblomin (2006) väitöskirjassaan käyttämää mallia ja toteutin luokittelun kaikilla 62 nimellä. Nimeämisperusteita tiedustelevalle kyselylle lähetin kaikkiin 62 lippukuntaan, mutta sain vastauksia vain 19 lippukunnasta. Kyselyvastauksissa ilmi tulleita nimeämisperusteita ryhmittelin itse luomani ryhmittelymallin pohjalta. Ryhmittelymallin ryhmät määrittivät kyselyistä nousseiden nimeämisperusteiden ja niiden yhteisten teemojen pohjalta. Tämän takia kyselyllä saamiani vastauksia ja analyysin tuloksia ei voida yleistää koskemaan koko piiriä.</p> <p>Tutkimukseni lippukunnilla oli hyvin monipuolisia nimeämisperusteita. Partioyhteisölle luontaisia teemoja, kuten luonto- ja partiosanastoa, esiintyi nimissä paljon. Myös lippukunnan kotipaikkakunnan tai muu toimialueen määrittely oli nimissä yleistä. Partiolaisuutta ilmaistiin suoraan harvassa lippukunnan nimessä, vain 12 nimessä käytettiin sanaa <i>partio</i>. Luokittelun pohjalta tyypillinen lippukunnan nimi on kaksiosainen ja koostuu partiolaisia harrastajaryhmänä ilmaisevasta perusosasta ja lippukunnan toimialuetta ilmaisevasta määriteosasta. Tätä tyypillisyyden määritelmää tuki myös kyselyllä saatu tieto.</p>	
Asiasanat – Keywords nimistöntutkimus, nimeäminen, partio, lippukunta, syntaktis-semanttinen luokittelu	
Säilytyspaikka – Depository Jyväskylän yliopiston kieli- ja viestintätieteiden laitos	
Muita tietoja – Additional information	

SISÄLLYS

1. JOHDANTO.....	1
2. TEORIA	3
2.1. Nimistöntutkimus	3
2.2. Aiempi tutkimus yhdistys- ja yritysnimistöistä.....	4
2.3. Läpinäkyvät ja läpinäkymättömät nimet	5
2.4. Nimeämisperuste	6
2.5. Syntaktis-semanttinen luokittelu	6
3. AINEISTO JA MENETELMÄT	8
3.1. Aineiston rajaus ja hankinta	8
3.2. Analyysimenetelmä.....	10
4. AINEISTON ANALYYSI JA TULOKSET	11
4.1. Läpinäkyvät ja läpinäkymättömät nimet	11
4.2. Nimeämisperusteet syntaktis-semanttisen nimenosien luokittelun perusteella	12
4.3. Nimeämisperusteet kyselytutkimuksen perusteella	15
5. PÄÄTÄNTÖ	20
LÄHTEET	25
LIITTEET	

1. JOHDANTO

Tutkin kandidaatintutkielmassani Uudenmaan Partiopiirin lippukuntien nimeämisperusteita. Partiolippukuntien nimeämisperusteet kiinnostaa minua, koska olen itse partiolainen ja erityisen kiinnostunut nimistön- ja sanastontutkimuksesta. Halusin tutkimuksellani saada selville, millaisia teemoja lippukuntien nimissä esiintyy ja miten niitä voidaan teemojensa puolesta luokitella. Lippukuntien nimissä minua kiinnosti myös se, miten annettuihin nimiin on päädytty ja minkälaisia tarinoita niiden taustalla mahdollisesti on. Partioaiheisia tutkielmia ja tutkimuksia on tehty aiemminkin, muun muassa nimistöntutkimusta partiolaisille annettavista partionimistä. Käsittääkseni lippukuntien nimistä ei kuitenkaan ole tehty nimistöntutkimusta, mikä lisäsi kiinnostustani tutkia niitä entisestään.

Koska Suomessa on yhteensä noin 800 lippukuntaa (PJKK 2013: 17), oli aineistoa rajattava. Siispä rajasin tutkimukseni aineiston Uudenmaan Partiopiirin lippukuntiin, koska piiriin kuuluu 62 lippukuntaa, mikä tuntui realistiselta määrältä kandidaatintutkielman kokoisen tutkimuksen aineistoksi. Lisäksi Uudenmaan Partiopiiri on toinen kotipiireistäni, minkä takia juuri sen lippukuntien nimien tutkiminen tuntui tärkeältä. Ollessani yhteydessä piiritoimistoon tutkielmastani sain positiivisen vastaanoton, ja tutkimukselle on myös piirin puolelta kiinnostusta. Myös tämä toimi hyvin aineiston rajauksen motivoinnissa.

Haen tutkimuksellani vastauksia kysymyksiin:

1. Miten lippukuntien nimet jakautuvat läpinäkyviin ja läpinäkymättömiin nimiin?
2. Millaisia nimeämisperusteita lippukuntien nimillä on? Miten niitä voidaan luokitella ja ryhmitellä?
3. Millainen on tyypillinen lippukunnan nimi?

Nimien luokittelulla haluan saada selville, miten Uudenmaan Partiopiirin nimet jakautuvat läpinäkyviin ja läpinäkymättömiin nimiin, minkälaisista nimenosista lippukuntien nimet koostuvat ja minkälaisia nimeämisperusteita niiden taustalla on. Läpinäkyvällä nimellä tarkoitan nimeä, josta voi suoraan tulkita yhdistyksen partiotarkoituksen sekä toimialueen. Esittelen jakoa ja sen perusteita tarkemmin luvussa 2.3. Tutkin nimeämisperusteita käsitteen kahden eri merkityksen näkökulmista, jotka esittelen myöhemmin luvussa 2.4. Näiden lisäksi haluan selvittää, millaiset teemat, esimerkiksi luonto- ja partiosanasto, lippukuntien nimissä toistuvat ja näiden kaikkien pohjalta sen, minkälainen on tyypillinen lippukunnan nimi.

Partio on nuorisoliike, joka toimii koko maailmassa. Partion tärkein tavoite on tukea lasten ja nuorten kasvua vastuuntuntoisiksi, aktiivisiksi ja itsenäisesti ajatteleviksi kansalaisiksi.

Tavoitteeseen pyritään monipuolisen yhdessä tekemisen sekä ainutlaatuisten ja ikimuistoisten kokemusten mahdollistamisen avulla. Luonnolla, sen tuntemisella ja kunnioittamisella on suuri rooli partiossa. (Suomen Partiolaiset 2018.) Partiossa opitaan muun muassa toisten kunnioittamista sekä ryhmätyö- ja johtamistaitoja.

Partioliikkeen on perustanut Robert Baden-Powell vuonna 1907 Brownsean saarella Englannissa, ja Suomessa partioliike on toiminut jo vuodesta 1910 asti. Partioliike joutui kuitenkin toimimaan maan alla Venäjän sortovuosien aikana, mutta vuoden 1917 Venäjän vallankumouksen ja itsenäistymisen jälkeen partio on saanut toimia vapaasti. (Partiojohtajan Käsikirja = PJKK 2013: 11.) Partiolaisia on yhteensä 38 miljoonaa ympäri maailmaa ja Suomessakin partiota harrastaa noin 70 000 henkilöä (PJKK 2013: 17).

Lippukunta on partion paikallisyhdistys, jossa varsinainen viikoittainen toiminta tapahtuu. Suomessa toimii yhteensä noin 800 lippukuntaa, joista noin 70 % on yhteislippukuntia, 16 % tyttölippukuntia ja 12 % poikalippukuntia. Tyttölippukunta tarkoittaa lippukuntaa, jossa toimii vain tyttöjä, ja poikalippukunta vain pojille tarkoitettua lippukuntaa. Lippukuntien välillä voi olla eroja: toiset keskittyvät esimerkiksi meripartiotoimintaan ja toiset eräpainotteiseen toimintaan. Noin 60 lippukunnassa Suomessa järjestetään myös sisupartio toimintaa, joka on toimintaa aisti-, liikunta- tai kehitysvammaisille. (PJKK 2013: 17.) Lippukunta koostuu yleensä noin 60–120 jäsenestä, vaikkakin lippukuntien jäsenmäärä voi kaiken kaikkiaan kasvaa jopa 500 jäseneseen (PJKK 2013: 170).

Lippukunnissa järjestetään toimintaa eri ikäisille partiolaisille, jotka jaetaan viiteen ikäkauteen: sudenpentuihin, seikkailijoihin, tarpojiin, samoajiin ja vaeltajiin. Lisäksi lippukunnissa toimii aikuisia, jotka mahdollistavat toimintaa yhdessä muiden johtajien kanssa. Lippukunta on aina yhdistys, siinä missä mikä tahansa muukin nuorisotoimintaa järjestävä taho. Yhdistystä johtaa puheenjohtaja, joka usein toimii myös lippukunnanjohtajana, yhdessä hallituksen kanssa. (PJKK 2013: 170–171.)

2. TEORIA

2.1. Nimistöntutkimus

Nojaan tutkimuksessani nimistöntutkimukseen ja sen tutkimuslinjoista erityisesti etymologiseen nimistöntutkimukseen, jolla tarkoitetaan nimen alkuperään keskittyvää tutkimusta. Etymologinen nimistöntutkimus kattaa niin henkilönnimien kuin paikannimienkin alkuperän ja historian tutkimisen. (Ainiala, Saarelma & Sjöblom 2008: 61–63.) Omassa tutkimuksessani etymologisella nimistöntutkimuksella on merkitystä silloin, kun analysoin ja erottelen lippukuntien nimistä niiden alkuperää tai historiaa määrittäviä nimenosia.

Tutkimusalana nimistöntutkimus on melko nuori, sillä se on syntynyt vasta 1800-luvulla. Alussa nimistöntutkimus toimi vain aputieteenä kielihistorian, historian ja arkeologian rinnalla. Nimistöntutkimuksella on kuitenkin suuri merkitys tutkimusalana esimerkiksi historian näkökulmasta. Nimistöntutkimuksella voidaan selvittää tai ainakin saada vihjeitä esimerkiksi kadonneiden kansojen vanhoista asuinpaikoista tai nykyisen Suomen alueella muinoin puhutuista muinaiseurooppalaisista kielistä. (Ainiala ym. 2008: 14–15.)

Vaikka nimistöntutkimus eli onomastiikka on jo pitkään nähty kielitieteellisenä tutkimusalana, kiinnostaa nimet ja niiden tutkiminen myös monia muita tieteenaloja, kuten esimerkiksi filosofeja, arkeologeja, uskontotieteilijöitä ja monia muita. Muita tieteitä kiinnostaa nimistössä usein nimien historia ja erilaiset merkitykset, joiden avulla voidaan tehdä tulkintoja ihmisten historiasta ja elämästä jokaisen tieteenalan omien tarpeiden mukaan. Tieteidenvälinen kiinnostus nimiä kohtaan on selitettävissä sillä, että nimet ovat kulttuuria ja kulttuuri vaikuttaa vahvasti ihmisen elämän eri osa-alueilla. Nimeämislle on aina ihmisten aikana ollut jonkinlainen tarve, sillä ihmiselle on tärkeää nostaa esille ja yksilöidä itselleen tärkeitä asioita. Ihmiset luovat ja muodostavat nimiä keskinäisessä vuorovaikutuksessaan erilaisissa yhteisöissä ja ympäristöissä. (Ainiala ym. 2008: 15–16.)

Nimistöntutkimuksen kannalta oleellista on myös määritellä *nimi*. Käsitteenä *nimi* voidaan määritellä kahdella tavalla, koska sen merkitys jakautuu kahteen osaan. Nimi voi viitata johonkin yksilöityyn henkilöön tai asiaan, jolloin se on erisnimi eli propri. Toisaalta nimi voi viitata yleisesti henkilöihin tai asioihin jonkun tietyn lajin edustajina, jolloin on kyse yleisnimestä eli appellatiivista. Nimistöntutkimuksessa keskitytään erisnimiin, jolloin tutkimuksessa käytetty käsite *nimi* tarkoittaa aina erisnimeä. (Ainiala ym. 2008: 12.)

2.2. Aiempi tutkimus yhdistys- ja yritysnimistä

Lippukuntien nimiä ja nimeämisperusteita ei tietääkseni ole juuri tutkittu. Muuta partiosanastoa on kyllä tutkittu, myös kielitieteellisesti: Ilona Seppälä on kandidaatintutkielmassaan (2015) tutkinut partion ikäkausien erilaisia nimityksiä eri puolilla Suomea. Ilona Nordlundin maisterintutkielmassa (2016) käsitellään partiolaisten identiteetin rakentumista ScoutMeIn-meemisivustolla kielitieteen näkökulmasta. Sanni Mäkinen on kandidaatintutkielmassaan (2014) tutkinut Suomen Partiolaisten viestintästrategian toteutumista sosiaalisen median kanavissa.

Koska partiosta ei tietääkseni ole tehty yhdistysnimistöön keskittyvää tutkimusta, esittelen seuraavaksi muille toiminnan aloille sijoittuvaa yhdistys- ja yritysnimistön tutkimusta. Yhdistys- ja yritysnimistössä on paljon samankaltaisuuksia, joten koin relevantiksi tuoda esiin myös yleisesti yritysnimistön tutkimusta. Yrityksien nimiä ovat tutkineet muiden muassa Paula Sjöblom väitöskirjassaan (2006) sekä Fanny Torro maisterintutkielmassaan (2013). Yhdistysnimistöä on tutkinut esimerkiksi Maria Kivekäs (2015: 1–3) maisterintutkielmassaan, jossa hän tutki salibandyseurojen nimiä ja niiden nimeämisperusteita. Koen, että näihin tutkielmiin tutustumisesta on ollut hyötyä myös tutkielmani kannalta, sillä samankaltaisen aiheen takia tutkielmien tutkimusasetelmista sekä aineistonkeruu- ja analyysimenetelmistä on ollut apua oman tutkimukseni menetelmien valinnassa. Näistä tutkimuksista tutkimusaiheeni ja -asetelmaani lähimpänä on Kivekkään maisterintutkielma, josta olen ottanut mallia tutkimusasetelmaani.

Sjöblom tutki väitöskirjassaan yritysnimistöä kielitieteen näkökulmasta ja keskittyi tutkimuksessaan yritysnimien rakenneosiin eli siihen, miten ja millaisista osista nimiä on muodostettu. Sjöblom valitsi tutkimuksensa kohteeksi helsinkiläisten ja turkulaisten kaupallisten yritysten nimet, sillä niitä ei vielä oltu tutkittu kattavasti ja satojen tuhansien yritysten joukosta oli rajattava tutkimukseen sopiva määrä. (Sjöblom 2006: 15–19.) Tutkimuksessa Sjöblom totesi, että yritysten nimeäminen on muuttunut vaihteittain ajasta ennen 1800-lukua 2000-luvulle. Yritysten nimeämisessä on siirrytty 1800-luvun ajan henkilönimen pohjalta identifioivista yritysnimistä enemmän yrityksen luonnetta, tarkoitetta ja merkitystä ilmaiseviin nimiin. Nykypäivänä henkilönimet, esimerkiksi yrityksen perustajien nimet, ovat yritysnimissä melko harvinaisia. Nykyään yritysten nimissä suositaan informatiivisia nimenosia, vaikkakin määräteosina voidaan käyttää henkilöiden tai paikkojen nimiä. (Sjöblom 2006: 248–249.)

Torro tutki maisterintutkielmassaan erikielisten aineiden esiintymistä Muuramen yritysnimistössä. Erikielisyyksien lisäksi Torro tutki Muuramen yritysnimien eroavaisuuksia verrattuna Sjöblomin (2006) aiemmin tutkimiin Turun ja Helsingin yritysnimiin. Lisäksi Torro tarkasteli tutkielmassaan sitä, miten Muuramen yritysnimet ilmentävät paikallisuutta eli miten

usein niissä esiintyy paikallisuutta osoittavia nimenosia. (Torro 2013: 7.) Tutkimuksen keskeisimpiä tuloksia oli, että valtaosa tutkituista nimistä oli yksikielisiä. Useita eri kieliä sisältäviä nimiä oli vain pieni osa. Verrattuna Sjöblomin tutkimuksen tuloksiin oli Muuramen yritysniemistössä enemmän suomenkielisiä aineksia. Torro selittää eroa muun muassa maantieteellisen sijainnin osalta sillä, että Helsinki ja Turku sijaitsevat rannikolla ja lähellä kaksikielisiä alueita, jolloin ruotsin kielen vaikutus yritysniemistöön on nähtävissä. Toiseksi tulosta selittäväksi tekijäksi Torro nostaa Helsingin roolin Suomen kansainvälistymisen keskuksena, jolloin vierasperäiset nimet näkyvät luontevammin Helsingin yritysniemistössä. (Torro 2013: 70–71.)

Kivekäs tutki maisterintutkielmassaan (2015: 1–3) divisioonatason salibandyseurojen nimiä ja niiden nimeämisperusteita. Tutkimuksellaan hän halusi selvittää, minkälaisia syitä tai tarinoita nimien takana on ja millä perustein nimi muodostetaan. Kivekäs selvitti tutkimuksessaan myös, millainen on prototyypinen salibandyseuran nimi. Tutkimuksen keskeisimpänä tuloksena oli, että prototyypinen salibandyseuran nimi on läpinäkyvä nimi, josta käy ilmi seuran kotialue sekä yhdistyksen urheilu- tai salibandytarkoitus. (Kivekäs 2015: 66–67.)

2.3. Läpinäkyvät ja läpinäkymättömät nimet

Tutkielmani ja sen analyysin kannalta on merkittävää tuntee nimien läpinäkyvyyden ja läpinäkymättömyyden käsitteet. Läpinäkyvällä eli transparentilla nimellä tarkoitetaan nimeä, jolle on olemassa appellatiivinen ja ulkoasultaan samanlainen vastine tai jonka nimenosat ovat tunnistettavissa sanoiksi, joilla on olemassa merkitys kielessä (Ainiala ym. 2008: 33). Läpinäkyvän nimen nimeämisperusteet voidaan siis tulkita suoraan nimestä tietämättä nimenantajien näkemyksiä tai nimen historiaa tarkemmin. Esimerkkejä läpinäkyvistä nimistä voisivat olla paikannimi Kalajoki tai etunimi Satu, joilla on vastineet myös muussa merkityksessä sanoina.

Läpinäkymätön eli opaakki nimi on läpinäkyvän nimen vastakohta. Läpinäkymättömästä nimestä ei voida erottaa sanoja tai muita kielen piirteitä, koska ne sisältävät vain niille osoitetun tarkoitteen. Esimerkiksi paikannimi Oulu, sukunimi Hynynen tai yrityksen nimi Elia ovat läpinäkymättömiä nimiä. (Ainiala ym. 2008: 33.)

Aloitin analyysini luokittelemalla nimet läpinäkyviin ja läpinäkymättömiin, minkä perusteella lähdin tutkimaan niiden nimeämisperusteita. Läpinäkyvien nimien nimeämisperusteita analysoin tulkitsemalla niitä suoraan nimestä ja läpinäkymättömien nimien nimeämisperusteita selvitän teettämällä kyselyn kyseisiin lippukuntiin.

2.4. Nimeämisperuste

Etymologisen nimistöntutkimuksen lisäksi tutkimukseni teoreettisessa pohjassa on keskeistä *nimeämisperuste*-käsitteen erilaiset määritelmät. Käytän tutkimukseni tukena kahta määritelmää nimeämisperusteesta: Ainialan, Saareلمان ja Sjöblomin (2008: 37–38) sekä Sjöblomin (2006: 29) määritelmää. Esittelen tutkielmassani vain nämä kaksi määritelmää, koska ne ovat relevantteja tutkimukseni kannalta.

Ainialan, Saareلمان ja Sjöblomin (2008: 37–38) määritelmän mukaan nimeämisperusteella tarkoitetaan niitä asiaperusteita, jotka ovat vaikuttaneet nimen antoon ja juuri sen nimen valintaan. Nimeämisperusteella siis tarkoitetaan semanttisia syvärakenteita, joihin nimen osat voidaan palauttaa ja jotka selittävät eri nimenosia. Ainiala, Saareلma ja Sjöblom (2008: 38) painottavat nimeämisperusteissa sitä, että nimien antamisen tärkein tehtävä on erottaa samankaltaiset tarkoitteet toisistaan, minkä takia nimien määriteosat sekä niiden perusteet ovat olennainen osa nimeämistä.

Yllä esitelty nimeämisperusteen määritelmä on käsittääkseni tyypillisempi ja tulee todennäköisesti ensimmäisenä mieleen, kun yritetään selittää käsitettä nimeämisperuste. Itsekin ajattelin tutkimusta aloittaessani, että nimeämisperuste tarkoittaa nimen taustalla olevia tekijöitä ja sitä, miksi nimi on annettu. Tutkimusaiheen tarkentuessa ja työn alkaessa ymmärsin, että käsitteen voi määritellä usealla eri tavalla.

Toinen esittelemäni määritelmä on Sjöblomin väitöskirjassa (2006: 29) esitelty määritelmä nimeämisperusteelle. Sjöblomin määritelmä perustuu hänen käyttämäänsä syntaktis-semanttisen luokittelun ideaan, jossa kaikki perus- ja määriteosat analysoidaan sekä semanttisesti että muodon perusteella. Luokittelun mukaan nimeämisperuste tarkoittaa suhdetta, ominaisuutta tai toimintaa ilmaisevia nimen perus- ja määriteosia.

2.5. Syntaktis-semanttinen luokittelu

Tutkimuksen analysointivaiheessa pohjaan nimien luokittelun ja analyysini Sjöblomin väitöskirjassaan (2006: 28–29) esittelemään syntaktis-semanttisen luokittelun malliin. Malli on Kurt Zilliacuksen 1960-luvulla kehittämä luokittelumalli, jota sovellettiin alkuun vain paikannimiin. Myöhemmin luokittelumallia on sovellettu myös muihin nimistöntutkimuksen osa-alueisiin, kuten yritysnimistöön. Syntaktis-semanttinen luokittelumallilla pyritään selvittämään, mitä asiaperusteita nimen taustalla voi olla. Luokittelumallia käyttäessä on tärkeää ajatella nimenantajan näkökulmasta ja aloittaa nimen taustan selvittäminen nimenantotapahtumasta. (Sjöblom

2006: 28.) Aion siis soveltaa tätä Sjöblomin esittelemää yritysnimistön luokitteluun sovellettua mallia omaan tutkimukseeni lippukuntien eli yhdistyksien nimien tutkimisessa.

Luokittelumallin ymmärtämisen kannalta on tärkeää selittää ensin muutama oleellinen käsite: **nimenosa**, **perusosa** ja **määriteosa**. Nimenosalla tarkoitetaan kielellistä ilmausta, joka esiintyy nimessä ja se kertoo jostakin nimen tarkoitetta luonnehtivasta seikasta. Perusosalla tarkoitetaan nimessä sitä osaa, joka kertoo nimen tarkoituksen. (Sjöblom 2006: 28–29.) Yhdistysnimistössä tämä tarkoittaa esimerkiksi sitä, mikä tekee yhdistyksestä juuri yhdistyksen, tai sitä, mikä nimessä kertoo yhdistyksen tarkoituksen. Määriteosan Sjöblom (2006: 28–29: 149) määrittelee yksinkertaisesti perusosaa määrittäväksi nimenosaksi. Määriteosa merkitsee usein jotain nimen tarkoitteesta kertovaa erityispiirrettä.

Syntaktis-semanttisessa luokittelussa on olennaisinta erottaa nimen syntaktiset ja semanttiset piirteet. Nimen semanttisilla piirteillä tarkoitetaan sen asiaperustaa ja nimen tarkoituksen luonnehtimiseen valittuja piirteitä. Nimen syntaktiset piirteet tulevat esiin useiden piirteiden huomioimisella. (Sjöblom 2006: 28.)

Luokittelumalli jakautuu kolmeen osaan. Ensimmäisessä vaiheessa nimistä erotetaan nimenosat syntaktisesti analysoimalla eli etsitään nimestä perusosat ja määriteosat. Kun nimenosat on erotettu toisistaan, luokitellaan nimet nimenosien määrän perusteella yksi-, kaksi- ja kolmiosaisiksi. Luokittelumallin toisessa vaiheessa perusosat luokitellaan semanttisiin perustein eli niiden merkityksen perusteella. Nimet jaetaan kolmeen joukkoon: lajia ilmaiseviin, nimittäviin sekä erityispiirrettä ilmaiseviin. Kolmannessa vaiheessa erityispiirteitä ilmaisevat nimenosat jaetaan kahteen ryhmään semanttisen sisällön ja muodon mukaan. Semanttisella sisällöllä tarkoitetaan tässä tilanteessa esimerkiksi nimenosan ilmaisevia suhteita, ominaisuuksia ja toimintaa, mikä voidaan tulkita myös nimeämisperusteeksi. Muodolla tarkoitetaan sitä, onko erityispiirrettä määrittävä nimenosa erisnimi, adjektiivi, adverbi, sanaliitto vai jokin muu rakenteeseen ja muotoon liittyvä osa. (Sjöblom 2006: 28–29.)

Sovellan ja muokkaan Sjöblomin (2006: 28–29) esittelemää syntaktis-semanttisen luokittelun mallia vastaamaan parhaiten oman tutkimukseni tarpeita. Koska tutkimukseni nimistö eroaa Sjöblomin tutkimasta yritysnimistöstä, on luokittelua muokattava oma aineistoni mukaiseksi. Mallin muokkaamisessa käytän apuna Kivekkään (2015: 33–34) omaan tutkimukseensa muokkaamaa luokittelumallia. Esittelen tekemäni luokittelumallin myöhemmin analyysin yhteydessä.

3. AINEISTO JA MENETELMÄT

3.1. Aineiston rajaus ja hankinta

Aineistoni rajautui Uudenmaan Partiopiiriin 62 lippukuntaan, sillä Suomen kaikista yli 800 lippukunnasta oli valittava jollain perusteella selkeästi pienempi joukko. Poimin aineistoni lippukuntien nimet ja lippukuntien yhteyshenkilöiden tiedot piirin nettisivujen lippukuntalistsauksesta. Aluksi jaoin lippukuntien nimet läpinäkyviin ja läpinäkymättömiin (kts. luku 2.5.) sen perusteella, voiko nimestä tulkita yhdistyksen toimipaikan ja partiotarkoituksen. Luokittelun jälkeen lähetin lippukuntien yhteyshenkilöille sähköpostitse kyselyn, jossa tiedustelin lippukunnan nimeä, sen mahdollisia lyhenteitä ja lempinimiä sekä tarinoita nimen taustalla. Lippukuntiin lähetetty kysely ja sen saatekirje ovat tutkimuksen liitteinä (liitteet 1 ja 2).

Tutkimukseni on osittain kyselytutkimusta, joten on olennaista avata kyselytutkimuksen perusasioita. Kysely on aineistonkeruun menetelmänä yksi yleisin kokemusperäisen, empiirisen tiedon keräämiseen käytetyistä menetelmistä. Kysely on kaikille jollakin muotoa tuttu menetelmä, sillä jokainen on joskus vastannut jonkinlaiseen kyselyyn. Kyselyn yleisyydestä ja tuttuudesta huolimatta kyselyn laatiminen ei välttämättä ole helppoa ja yksinkertaista, vaan tutkijan tulee miettiä ja asettaa kysymykset tarkkaan. Olennaista kyselyn laatimisvaiheessa on miettiä, kenelle kysely on suunnattu ja millaista tietoa vastaajilta halutaan. Jos kyselyllä haetaan yleistettävää, tilastoitavaa materiaalia, kannattaa kysely rakentaa tarkoilla väittämillä tai monivalintakysymyksillä ja teettää suurella vastaajajoukolla. Kun haetaan laadullista ja syvällisempää tietoa, on kyselyn hyvä sisältää kartoittavia avokysymyksiä, ja se kannattaa teettää pienelle, juuri tarpeellisen kokoiselle joukolle. (Alanen 2011: 146–149.) Oma tutkimuskyselyni kuuluu viimeisenä esiteltyyn joukkoon, eli se on laadullista tietoa kartoittava kysely, jolla haen syvällistä tietoa lippukuntien nimeämisperusteista.

Tein kyselyni Webropol-kyselytyökalulla ja lähetin sen sähköpostitse tutkimukseni lippukuntien johtajille. Kyselyni (liite 1) koostui ainoastaan avoimista kysymyksistä, joten vastaajat ovat saaneet vastata hyvin vapaasti haluamallaan tavalla. Ainoa tapa, jolla rajoitin vastauksia hieman, oli vastauslaatikoiden koko, sillä tiettyihin kysymyksiin (esimerkiksi kysymys 1) riitti vastaustilaksi vain yksi rivi, kun taas toisiin tarvittiin enemmän tilaa. Avoimia kysymyksiä analysoin erilaisilla laadullisen sisällönanalyysin keinoilla: luokittelemalla, lajittelemalla tai koodaamalla (Alanen 2011: 151). Esittelen analyysimenetelmäni tarkemmin seuraavassa alaluvussa.

Kyselylomakkeeni (liite 1) koostui seitsemästä kysymyksestä. Kysymyksillä 1–4 pyrin selvittämään lippukunnan nimen ja mahdolliset tarinat ja perusteet sen taustalla.

1. Mikä on lippukuntasi virallinen nimi?
2. Miksi lippukunta on nimetty nimellä, jonka ilmoitit edellisessä kysymyksessä?
Miksi nimi on valittu?
3. Onko lippukunnalla ollut joskus joku toinen nimi? Miksi ja milloin se on vaihdettu?
4. Liittyykö lippukunnan nimeen jokin tarina tai muu nimen alkuperää selittävä historia tai piirre?

Ensimmäisellä kysymyksellä hain vastauksia lippukuntien virallisista, yhdistysrekisteriin kirjatuista nimistä. Kyselylomakkeessa täsmensin kysymyksen alle tarkoittavani juuri yhdistysrekisteriin kirjattua nimeä. Toisella kysymyksellä hain vastauksia siihen, miksi nimeä antaneet henkilöt ovat päätyneet juuri kyseiseen nimeen. Kolmannella kysymyksellä hain mahdollisia vastauksia siihen, onko lippukunta aiemmin ollut toisen niminen, ja siihen, minkälaisia syitä nimen vaihtamisen taustalla mahdollisesti on. Neljännen kysymyksen oli tarkoitus olla kyselytutkimuksen tärkein osa, joka kartoittaa nimeämisperusteita ja tarinoita nimien taustalla. Iso osa vastaajista kertoi neljännessä kysymyksessä tiedusteltuja tarinoita jo kysymyksen 2 kohdalla, minkä takia neljäs kysymys jäi monella vastaajalla tyhjäksi.

Kysymyksillä 5–7 halusin kartoittaa lippukunnan mahdollisia lempinimiä ja lyhenteitä sekä niiden käyttöä suhteessa viralliseen nimeen.

5. Onko lippukunnalla lempinimeä tai muuta sisäpiirissä käytettyä nimitystä? Mikä?
6. Käytetäänkö lippukunnan nimestä jotakin lyhennettä? Mitä?
7. Onko lyhenteen tai lempinimen käyttäminen yleisempää kuin koko nimen? Miksi ja millaisissa tilanteissa lyhennettä tai lempinimeä käytetään?

Kysymykset viisi ja kuusi kartoittivat lippukunnan mahdollisia lempinimiä ja nimestä käytettyjä lyhenteitä. Kysymyksellä seitsemän pyrin selvittämään lyhenteen käyttöyhteyksiä ja sitä, onko sen käyttö yleisempää kuin koko nimen. Kiinnostavaa lempinimien ja lyhenteiden käytössä on se, ovatko ne lippukunnassa käytetympiä kuin virallinen nimi, ja jos näin on, miksi. Kysymykset eivät sinänsä liity lippukuntien nimeämisperusteiden tutkimukseen, mutta halusin

silti lisätä kysymykset lomakkeeseen siltä varalta, että niistä nousisi lisää uutta, nimien nimeämisperusteiden kannalta relevanttia tietoa. Kysymyksien 5–7 vastauksista ei noussut esiin mitään tutkimukseni kannalta uutta ja relevanttia tietoa, joten jätin kysymykset lempinimistä ja lyhenteistä analysoimatta.

3.2. Analyysimenetelmä

Analysoin aineistoani aineistolähtöisenä laadullisena sisällönanalyysinä. Laadulliseen sisällönanalyysiin päädyin, koska tein tutkimukseni osittain kyselytutkimuksena, jonka yksi tyypillisistä analyysimenetelmistä on laadullinen sisällönanalyysi. Aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä tarkoituksena on luoda tutkimusaineistosta teoreettinen kokonaisuus, johon ei vaikuta tutkijan aiemmat kokemukset tai tiedot (Tuomi & Sarajärvi 2009: 95). Omassa tutkimuksessani tämä toteutuu siinä, että aineistoni on alun piirirajauksen jälkeen selkeä eikä sen analysointiin vaikuta omat mieltymykseni tai ajatukseni analysoitavista nimistä.

Laadullinen sisällönanalyysi etenee usein viidessä vaiheessa: 1) Aineistosta valitaan kiinnostava, tutkittava asia. 2) Aineistoa käydään läpi ja siitä erotellaan tutkimuksen kannalta relevantit asiat ja jätetään ylimääräiset pois analyysistä. 3) Aineistosta erotellut tutkittavat asiat kerätään yhteen analysoitavaksi. 4) Aineisto luokitellaan, teemoitellaan tai tyypitellään. 5) Tuloksista kirjoitetaan yhteenveto. Sisällönanalyysin prosessissa ja viisivaiheisen ohjeen noudattamisessa haasteeksi muodostuu se, että aineistosta saattaa löytää analysointivaiheessa lisää mielenkiintoisia tutkimusaiheita. Moni aloitteleva tutkija saattaa kompastua juuri tähän kiinnostavien asioiden paljouteen, vaikka tutkimuksessa ei mitenkään voisikaan ottaa huomioon kaikkia kiinnostavia asioita. (Tuomi & Sarajärvi 2009: 92.) Pyrin tutkimuksessani käyttämään laadullisen sisällönanalyysin tyypillistä viisivaiheisen prosessin ohjetta, jotta analyysi pysyisi rajoissaan.

4. AINEISTON ANALYYSI JA TULOKSET

Analysoin lippukuntien nimistä niiden rakennetta, ulkoasua sekä niissä esiintyviä teemoja. Näiden piirteiden perusteella luokittelen nimet erilaisiin luokkiin ja ryhmiin. Lisäksi analysoin lippukuntien nimeämisperusteita kyselyllä keräämiäni vastauksien pohjalta. Näin pyrin selvittämään lippukuntien nimeämisperusteita käsitteen molempien merkityksien kannalta (kts. luku 2.4.).

Analysoin aineistoani, lippukuntien nimiä, useasta eri näkökulmasta. Aluksi analysoin nimien rakennetta, nimenosien määrää sekä nimen perus- ja määriteosia ja luokittelin niiden pohjalta nimet myöhemmin esitellyllä luokittelumallilla, jonka loin Sjöblomin (2006: 28–29) mallia apuna käyttäen. Luokittelun pohjalta pystyin tekemään jo päätelmiä nimien nimeämisperusteista, joita tuen ja vahvistan kyselyllä saamiini tietojen avulla. Toinen analyysini näkökulma on nimissä esiintyvät teemat ja niiden taustalla olevat nimeämisperusteet. Tämän osan analyysistä toteutin samalla syntaktis-semanttisella luokittelumallilla, jolla tarkastelin ja luokittelin nimien nimenosia lisäämällä luokittelumalliin omat määritteensä luontosanastolle.

4.1. Läpinäkyvät ja läpinäkymättömät nimet

Aloitin aineistoni analysoinnin luokittelemalla nimet läpinäkyviin ja läpinäkymättömiin nimiin (kts. luku 2.5). Aineistoni 62 lippukunnan nimestä 11 on suoraan luokiteltavissa läpinäkyviksi, sillä niistä käy ilmi yhdistyksen toimipaikkakunta sekä sen partiotarkoitus: *Hyvinkään Miilupartio*, *Hyökäpartio*, *Jokipartio*, Järvenpään *Scoutit* – Järvenpää *Scouts*, Karkkilan *Partioveikot*, *Kuusankosken Partiotytöt*, *Lepsämän Partio*, *Martin Partio*, *Meripartio Porvoon Pooki*, *Pukkilan Partio* ja *Tuuspartio*. Näistäkin osa on rajatapauksia, joiden tulkitseminen läpinäkyviksi vaatii aiempaa tietoutta Uudenmaan alueen paikkakunnista. Esimerkiksi nimien *Hyökäpartio*, *Jokipartio* ja *Tuuspartio* luokittelu läpinäkyviksi vaatii tiedon siitä, että Hyökännummi, Jokela ja Tuusula ovat lippukuntien toimialueet. Myös *Järvenpään Scoutit* – *Järvenpää Scouts* -nimen kohdalla pohdin, voiko sen tulkita suoraan läpinäkyväksi, sillä tulkinta vaatii englanninkielisen partiosanan tietämistä ja ymmärtämistä (englannin sana *scout* tarkoittaa partiota tai partiolaista). Tulkitsin kuitenkin, että tämän tietäminen on yleistä tietoa ja kaikkien kolmen lippukunnan toimialueet ja partiotarkoitus ovat tulkittavissa nimistä.

Loput 51 lippukunnan nimeä ovat läpinäkymättömiä, sillä niistä ei suoraan voi tulkita kumpaakin läpinäkyvyyden kriteeriä. Alun perin tarkoitukseni oli lähettää kysely vain läpinäkymättömien nimien lippukuntiin tiedustellakseni lisätietoja nimien taustoista, mutta tulin

lopulta siihen tulokseen, että on hedelmällistä pyytää lisätietoa kaikista 62 lippukunnasta, kun läpinäkyviä nimiä on niin vähän.

Luokitellessani lippukuntien nimiä läpinäkyviin ja läpinäkymättömiin huomasin, että läpinäkyvyys tässä tilanteessa tarkoittaa minulle varmasti eri asiaa kuin jollekin partion ulkopuoliselle henkilölle. Esimerkiksi nimi, johon sisältyy sana *metsänkävijät* on minulle automaattisesti partiotaho, sillä tiedän harrastukseni kautta, että *Metsänkävijät* on yksi perinteisimpiä lippukunnan nimiä. Partionimistöistä tietämättömälle tämä ei kuitenkaan ole selvää. Jouduin luokittelun aikana pohtimaan paljon tällaisia tilanteita, ja lopulta läpinäkyvien nimien määrä supistui todella pieneksi. Lopulta luokittelin nimet niin, että läpinäkyviä ovat vain ne, joissa mainitaan paikkakunta ja sen lisäksi partiotarkoitus nimenomaan käyttäen sanaa ‘partio’. Pyrin tutkimuksessani ottamaan huomioon oman partiotietouteni ja vertaamaan sitä partiosta tietämättömän käsityksiin ja tietoihin, jotta saisin mahdollisimman luotettavia tuloksia tutkimuksellani.

4.2. Nimeämisperusteet syntaktis-semanttisen nimenosien luokittelun perusteella

Kuten aiemmissa luvuissa on käynyt ilmi, käytän nimien ja niiden nimenosien luokitteluun Sjöblomin (2006: 28–29) esittelemää syntaktis-semanttisen luokittelun mallia. Käytin luokittelumallia kaikkiin 62:een lippukunnan nimeen ja luokittelin nimien perusosat ja määriteosat. Perusosalla tarkoitan yhdistyksen toimintaa määrittävää nimenosaa, joka omassa tutkimuksessani tyypillisesti esiintyi joko selkeästi partiotarkoitteen ilmaisevana tai monikkomuotoisena ihmisjoukkoa määrittävänä sanana. Määriteosaksi tulkitsin perusosaa eli yhdistyksen tarkoitetta määrittävät nimenosat, esimerkiksi paikkannimet. Nimenosat voivat kuulua useampaan luokkaan ja alaluokkaan samaan aikaan, sillä useat nimenosista ovat tulkittavissa ja täten määriteltävissä useammalla merkityksellä.

Olen jaotellut perusosat luokittelumalliin sen mukaan, ilmaisevatko ne yhdistyksen tarkoitetta, sen luonnetta ja toimintaa vai partion harrastajia. Esittelen ja perustelen alla luokittelumallin jakoa. Luokittelumalli on kokonaisuudessaan tutkimuksen liitteenä (liite 3).

- 1 Yhdistys
  - 1A Yhdistyksen tarkoitus määritely (partio)
- 2 Partio
  - 2A Partio toiminnan luonne
- 3 Partion harrastajat
  - 3A Partiolaisuus määritely
  - 3B Harrastajien ominaisuudet
  - 3C Muu harrastajien joukkoa määrittävä sana

Ensimmäiseen luokkaan kuuluvat siis nimenosat, jotka selkeästi ilmaisevat yhdistyksen partio-tarkoitteen. Näissä nimissä perusosassa esiintyy siis sana *partio*, kuten nimissä *Ankkuripartio*, *Kuusankosken Partiotytöt* ja *Pukkilan Partio*. Toiseen luokkaan kuuluvat nimenosat, jotka ilmaisevat yhdistyksen luonnetta tai tarkempaa toimintaa, kuten esimerkiksi erä- tai meripartiota. Tällaisia nimiä ovat esimerkiksi *Eräkamut*, *Meripartio Porvoon Pooki* sekä *Pornaisten Solmu*. Nimi *Eräkamut* ilmaisee toiminnan erähenkisyttä, nimessä *Meripartio Porvoon Pooki* sana *meripartio* identifioi lippukunnan meri- ja vesistötoimintaan keskittyneeksi lippukunnaksi ja nimi *Pornaisten Solmu* kuvastaa partion tarkempaa toiminnan osa-aluetta ja taitoa, solmujen tekemistä.

Kolmanteen luokkaan kuuluvat nimet, joissa perusosa ilmaisee partion harrastajia. Kolmas luokka jakautuu kolmeen alaluokkaan, jotka ilmaisevat A) suoraan partiolaisuutta, B) harrastajien ominaisuuksia, esimerkiksi metsänkävijöinä tai eränkävijöinä tai C) muuten harrastajajoukkoa. Alaluokkaan 3A kuuluvat esimerkiksi seuraavanlaiset nimet: *Järvenpään Scoutit* – *Järvenpää Scouts* ja *Puskapartiolaiset*. Alaluokkaan 3B olen luokitellut esimerkiksi nimet *Artjärven Eränkävijät*, *Kirkkonummen Metsänkävijät* ja *Lohjan Eräveikot*. Alaluokka 3C on ehdottomasti suurin luokan 3 kategorioista, sillä jopa 29 lippukuntien nimistä ilmaisevat yleisesti partion harrastajien joukkoa. Tässä alaluokassa ovat esimerkiksi nimet *Hiiden Hittavaiset*, *Jukolan Veljet ja Siskot*, *Lahelan Palokärjet* ja *Raudanreippaat*.

Määriteosat olen jakanut neljään eri luokkaan nimissä esiintyvän luontosanaston ja alueellisten tekijöiden perusteella. Seuraavaksi esittelen ja perustelen luokitusta ja nimien määriteosien jakoa niihin.

4 Nimissä esiintyvä luontosanasto

4A Eläinsanat

4B Kasvisanat

4C Veteen, mereen ja veneilyyn liittyvät sanat

4D Tuleen liittyvät sanat

5 Kuntarajojen rajaama paikkakunta

5A Kaupunki

5B Kunta

6 Paikkakunnan osa

6A Kaupunginosa

6B Kylä tai taajama

7 Laajempi maantieteellinen alue tai muu paikkaa ilmaiseva määre

8 Muu määrite

Neljäs luokka käsittää kaikki nimissä esiintyvät luontosanat. Jaoin neljännen luokan viiteen (5) alaluokkaan: A) eläinsanoihin, B) kasvisanoihin, C) veteen liittyviin sanoihin, D) tuleen liittyviin sanoihin sekä E) muihin luontoaiheisiin sanoihin. Luontosanastoa esiintyy yhteensä 25:ssä lippukunnan nimessä. Eläinsanoja sisältäviä nimiä ovat esimerkiksi *Jaalan Jalopeurat*, *Sipoon Hukat* ja *Siuntion Koskikarat*. Kasvisanoja esiintyi muun muassa nimissä *Hangon Meriversot*, *Mäntsälän Metsäkävyt* ja *Raaseporin Rautamyrtit*. Veteen, mereen ja veneilyyn liittyviä sanoja esiintyi esimerkiksi nimissä *Ankkuripartio*, *Haarajoen Törmän Tähyttäjät* ja *Jokipartio*. Tuleen liittyviä sanoja sisälsivät muun muassa nimet *Kalevan Kipunat*, *Kiehiset* ja *Virkkalan Tulentekijät*.

Luokittelun luokat 5–7 koostuvat lippukuntien nimissä esiintyvistä paikanmääreistä eli kaupungeista, kunnista, kaupunginosista, kylistä ja taajamista sekä muista maantieteellisistä alueista ja paikoista. Viides luokka jakautuu kahteen alaluokkaan, joissa nimenosat jaetaan A) nimissä esiintyvien kaupunkien ja B) nimissä esiintyvien kuntien perusteella. Lippukuntien nimissä 17:ssä esiintyy kaupungin nimi ja 10:ssä kunnan nimi. Nimiä, joissa esiintyy joku kaupunki, ovat esimerkiksi *Hyvinkään Nummenpojat*, *Järvenpään Metsänkävijät*, *Keravan Korvenpojat* ja *Porvoon Polunlöytäjät*. Kuntien nimiä esiintyy muun muassa nimissä *Jaalan Jalopeurat*, *Sammatin Solmut* ja *Valkealan Kolmisohtu*. Osa kaupunkien ja kuntien nimistä on sellaisia, joiden määritelmä on muuttunut vuosien varrella. Osa kunnista on aiemmin ollut itsenäisiä kuntia, ja myöhemmin ne on yhdistetty osaksi kaupunkia. Esimerkkinä tällaisesta toimii Jaala, joka on ollut itsenäinen kunta, mutta on nyt osa Kouvolan kaupunkia. Näissä tilanteissa olen määritellyt ja luokitellut nimenosat sen mukaan, milloin nimi on annettu eli onko paikkakunta ollut kaupunki tai kunta nimeämishetkellä.

Kuudennessa luokassa olen luokitellut paikkakuntien osat eli A) kaupunginosat ja B) kylät ja taajamat. 6A-alaluokkaan olen sijoittanut esimerkiksi nimet *Haarajoen Törmän Tähyttäjät*, *Kalevan Kipunat* ja *Martin Partio*, joissa kaikissa määriteosana on kaupunginosa. Kyliä tai taajamia on mainittu esimerkiksi seuraavissa nimissä: *Kantvikin Tulentekijät*, *Lepsämän Partio* ja *Röykän Metsänkävijät*. Kaupunginosa esiintyi yhteensä 5 nimessä ja kylien ja taajamien nimiä yhteensä 12 nimessä. Yhteensä paikanmääreitä esiintyi siis 44 nimessä, minkä perusteella voidaan ajatella paikanmääreen olevan prototyypinen osa lippukunnan nimessä.

Seitsemännessä luokassa on viisi (5) nimeä: *Hiidenveden Samoojat*, *Kuninkaantien Kipinät*, *Rajan Reippaat*, *Upinniemen Merisissit* ja *Vivamon Virittäjät*. Kaikkien nimien määriteosa viittaa johonkin laajempaan maantieteelliseen alueeseen tai tiettyyn yksittäiseen paikkaan. Hiidenvesi on järvi Lohjan ja Vihdin alueella, jolloin lippukunnan nimessä Hiidenvesi viittaa

lippukunnan toimialueeseen tällä alueella. Kuninkaantien Kipinät -lippukunnan toimialue sijaitsee Kuninkaantien varrella. Lippukunta Rajan Reippaat toimii Virolahdella lähellä Venäjän rajaa, josta päättelen nimen saaneen vaikutteita. Upinniemen Merisissit ja Vivamon Virittäjät ovat molemmat siitä erikoisia nimiä, että niiden määriteosat viittaavat konkreettiseen, saman nimiseen paikkaan, josta lippukunnat ovat saaneet nimensä. Upinniemi on Kirkkonummen alueella toimiva varuskunta, jonka mukaan lippukunta, jonka toiminta sijoittuu samalle alueelle, on saanut nimensä. Vivamo on Kansan Raamattuseuran kurssikeskus Lohjalla, jonka alueella ja tiloissa lippukunta oletettavasti toimii.

Kahdeksanteen luokkaan ”Muu määrite” olen sijoittanut niin perus- kuin määriteosia-kin, jos nimenosat ovat olleet vaikeita määrittellä mihinkään muista kategorioista. Kahdeksanteen luokkaan olen luokitellut nimet *Hiiden Hittavaiset*, *Kirnun Kiertäjät*, *Polaris* ja *Vihterä*. Kaksi ensimmäistä määriteosansa perusteella, sillä niiden perusosat ovat määriteltävissä alaluokkaan 3C, ja kaksi viimeistä, jotka yksiosaisina niminä muodostuvat vain perusosasta, sen perusteella, ettei perusosa itsessään tarkoita mitään ja sen takia sovi luokittelun muihin luokkiin.

Syntaktis-semanttisen nimenosien luokittelun perusteella voidaan siis päätellä, että lippukunnan nimissä esiintyy tyypillisesti paikannimeä tai muuten lippukunnan toimialuetta määrittävä nimenosa. Myös luontosanojen esiintyminen nimissä oli yleistä. Pohdin nimien tyypillisiä piirteitä tarkemmin luvussa 5.

4.3. Nimeämisperusteet kyselytutkimuksen perusteella

Olen jakanut kyselyillä saamani vastaukset lippukuntien nimeämisperusteista kuuteen eri ryhmään sen perusteella, minkälaisia nimeämisperusteita kyselyihin vastanneet ovat lippukunnille ilmoittaneet. Koska nimet koostuvat useimmiten useammasta kuin yhdestä nimenosasta, sijoittuvat jotkut nimistä useampaan kuin yhteen ryhmään. Nimet voivat sijoittua moneen ryhmään myös sen perusteella, miten kyselyyn vastannut on tulkinnut lippukunnan nimeä ja sen nimeämisperusteita. Monet ryhmistä ovat samoja tai samankaltaisia kuin edellisen luvun luokittelumallissa olleet luokat, esimerkiksi lippukunnan toimialuetta ja paikkakuntaa tai partiotoiminnan luonnetta koskevat ryhmät. Esittelen seuraavaksi tarkemmin kyselyvastauksia koskevan ryhmittelyn ja annan esimerkkejä saaduista vastauksista. Esimerkkien perässä on aina ilmoitettu suluissa lippukunta, jonka vastauksesta esimerkki on otettu. Ryhmittely on kokonaisuudessaan tutkielman liitteenä (liite 4).

- 1 Paikkakunta tai toimialue
- 2 Paikkakunnan ominaisuus
- 3 Partiotoiminnan luonne
- 4 Harrastajajoukon kuvaaminen
- 5 Perinne tai lippukunnan historia
- 6 Muu

Ensimmäinen ryhmä oli kyselyvastausten ryhmittelyn ryhmistä suurin: siihen sijoittui 11 yhteensä 19 nimestä. Lippukunnan paikkakuntaa tai toimialuetta ilmaisevaa nimenosaa voidaan siis pitää prototyyppisenä lippukunnan nimen osana, sillä luvun 4.2. luokittelussakin kävi ilmi, että yhteensä 44 lippukunnan nimessä esiintyy jokin paikkaa määrittävä nimenosa. Osa kyselyvastausten pohjalta tähän ryhmään sijoittuvista nimistä ilmaisee paikannimen tai toimialueen selkeästi, kuten nimet *Kirkkonummen Metsänkävijät* ja *Mäntsälän Metsäkävyt*. Toisissa nimissä paikkakuntaa tai toimialuetta ei välttämättä ole mainittu suoraan nimessä, jolloin sitä on selvennetty kyselyvastauksessa, kuten esimerkeissä 1–3.

- 1) Toimimme Jokelassa, joten viittaus jokeen on melko luonnollinen valinta (vaikkei Jokelassa jokea olekaan). (Jokipartio)
- 2) — — ilmeisesti sen takia nimessä on nummi kun alkuperäinen kokoontumis paikka on ollut nummen-taustassa (alue Lohjalla). (Lohjan Nummityöt)
- 3) — — nimen RAJA voi katsoa kuvaavan Virolahden sijaintia valtakunnan kaakkoisrajalla — — (Rajan Reippaat)

Yllä olevissa esimerkeissä vastaaja on nähnyt tarpeelliseksi selventää ja täsmentää paikkakunnan merkitystä nimeämisperusteena. Mielenkiintoista kaikissa kolmessa esimerkissä on se, että niissä paikkakunta nimeämisperusteena ei ole aivan suoraviivainen. Esimerkissä 1 on nähty loogiseksi johtaa lippukunnan nimi toimialueen, Jokelan, nimestä, vaikka alueella ei nimessä esiintyvää jokea olekaan. Esimerkissä 2 taasen on nostettu esiin nimen perusosan sana *nummi* ja selvennetty sen merkitystä paikanmääreenä ja näin ollen nimeämisperusteena, mutta nimen määriteosassa esiintyvää kaupunkia Lohjaa ei ole mainittu mitenkään. Esimerkissä 3 paikanmääreenä on sana *raja*, jonka tulkitaan tarkoittavan valtakunnan rajaa Suomen ja Venäjän välillä.

Toiseen ryhmään olen ryhmitellyt nimet, joiden nimeämisperusteissa mainitaan jotain paikkakunnan ominaisuuksista tai historiasta. Tähän ryhmään sijoittui 6 yhteensä 19 nimestä. Osa mainituista nimeämisperusteista liittyi paikkakunnan tyypilliseen ominaisuuteen tai tunnettuun erityispiirteeseen ja osa selkeästi paikkakunnan historiaan.

- 4) — Askolassa on Suomen laajin hiidenkirnujen esiintyä, josta nimi tulee. (Kirnun Kiertäjät)
- 5) — Pooki liittyy Porvooseen siten, että muumitalonkin esikuvana ollut Klosholman tunnusmajakka eli POOKI sijaitsee Porvoossa. (Meripartio Porvoon Pooki)
- 6) — se edustaa paikkakunta Karkkilaa, joka on tunnettu valimokaupunki. (Raudanreippaat)
- 7) Siuntiossa on Koskikara lintuja Siuntion joessa. — (Siuntion Koskikarat)

Esimerkeissä 4 ja 5 lippukunnan nimi perustuu siis paikkakunnan kulttuuriseen erityispiirteeseen, Askolassa hiidenkirnuihin ja Porvoossa tunnettuun Klosholman tunnusmajakkaan. Esimerkissä 6 lippukunnan nimi perustuu paikkakunnan historiaan ja esimerkissä 7 paikkakunnan ominaispiirteeseen paikkakunnalle tyypillisen linnun kautta.

Kolmannessa ryhmässä ovat nimet, joiden nimeämisperusteissa mainittiin jotain partio-toiminnan luonteesta: *Eräkamut* ja *Meripartio Porvoon Pooki*. Molemmat nimistä olin luokitellut myös nimenosien luokittelussa luvussa 4.2. luokkaan 2A, johon luokittelin partion luonnetta kuvaavat nimet. Kyselyvastauksista sain kuitenkin lippukuntien omat perustelut sille, miksi he ajattelevat partion luonteen olevan nimen nimeämisperusteena.

- 8) — Erä kertoo lippukuntamme toiminnan erähenkisyydestä (Eräkamut)
- 9) Kyseessä on meripartiolippukunta Porvoossa. Nimestä haluttiin käyvän heti ilmi että kyseessä on porvoalainen meripartiolippukunta. — (Meripartio Porvoon Pooki)

Esimerkissä 8 tuodaan esille, että lippukunnan nimessä mainittava sana *erä* kuvaa lippukunnan erähenkisyyttä ja näin ollen partiotoiminnan laatua. Esimerkin 9 nimi kuvaakin hyvin toisenlaista partiotoiminnan laatua, meripartiota, joka on vastauksen mukaan haluttu tuoda jo heti nimessä esille.

Neljänteen ryhmään olen sijoittanut nimet, jotka kuvaavat harrastajajoukkoa: *Eräkamut* ja *Rajan Reippaat*. Nämä kaksi nimeä olin luokitellut myös nimenosien luokittelussa luvussa 4.2. luokkiin 3B ja 3C, jotka sisälsivät partion harrastajia kuvaavat nimet. On mielenkiintoista tarkastella, minkälaisin perustein kyselyyn vastanneet ovat ajatelleet harrastejoukkoa määrittävät nimeämisperusteet.

- 10) — Kamu taas [kertoo] partioomme kuuluvasta yhteenkuuluvuudesta. (Eräkamut)
- 11) — REIPPAAT tulee siitä että partiolaiset katsotaan olevan reippaita — (Rajan Reippaat)

Nimeämisperusteina esimerkeissä 10 ja 11 on siis toiminut halu kertoa harrastajien eli partiolaisten ominaisuuksista, yhteenkuuluvuudesta ja reippaudesta.

Viidenteen ryhmään olen ryhmitellyt nimet, joiden kyselyvastauksissa mainittiin partion perinteet tai lippukunnan historia nimeämisperusteena. Kaikki ryhmän kolme nimeä ovat metsänkävijälippukuntia, joten nimet ovat ulkoasultaan hyvin samankaltaisia. Kyselyvastauksien pohjalta onkin mielenkiintoista tarkastella, miten perinteet tai lippukunnan historia tuodaan esiin nimeämisperusteena.

- 12) Järvenpään Metsänkävijät on metsänkävijälippukunta eli kuuluu ns. metsänkävijälippukuntien "sarjaan", jotka nimetään aina kaupungin/toiminta-alueen nimi + metsänkävijät. Varsinaista historiaa metsänkävijä-nimityksen takana en osaa sanoa. (Järvenpään Metsänkävijät)
- 13) Metsänkävijälippukunnat nimetään paikkakunnan tai joskus asuinalueen mukaan (esim. Tapiolan Metsänkävijät). Kun lippukunta toimii Kirkkonummen keskustan alueella, Kirkkonummi oli luonnollinen valinta. — — Metsänkävijälippukunnan saa perustaa vain metsänkävijälippukunnan jäsenet. Perustajajäsenissä oli kaksi metsänkävijää Turun metsänkävijöistä. He halusivat perustaa nimenomaan metsänkävijälippukunnan ja puhuivat muut ympäri. (Kirkkonummen Metsänkävijät)
- 14) Mietimme pitkään haluammeko olla metsänkävijälippukunta koska aloitimme toiminnan Rajamäen Metsänkävijöiden alaisuudessa ja siitä luonnollisena jatkona meistä tuli Röykän Metsänkävijät (Röykän Metsänkävijät)

Järvenpään Metsänkävijöiden vastauksessa (esimerkki 12) kerrotaan metsänkävijöiden olevan tavallaan oma erillinen partiolaisten joukko, jonka nimeämiskaavana on paikkakunnan tai muun toimialueen nimi ja sana *metsänkävijät*. Kirkkonummen Metsänkävijöiden vastauksesta (esimerkki 13) käy ilmi sama metsänkävijälippukuntien nimeämiskaava ja lisäksi metsänkävijälippukunnan perustamiseen liittyvä perinne, jonka mukaan metsänkävijälippukunnan perustamiseen tarvitaan toisen metsänkävijälippukunnan jäseniä. Esimerkin 13 lippukuntaa, Kirkkonummen Metsänkävijöitä, on vastauksen mukaan ollut perustamassa Turun Metsänkävijät -lippukunnan jäseniä. Esimerkissä 14 kyseessä on toisen metsänkävijälippukunnan alla toiminut lippukunta, joka on itsenäistynyt omaksi lippukunnakseen ja lippukunnan historian myötä luonnollisesti ottanut nimekseen Röykän Metsänkävijät.

Kuudenteen ryhmään sijoitin kolme nimeä, joita ei pystytty sijoittamaan muiden nimien nimeämisperusteista muodostuneisiin ryhmiin: *Hiiden Hittavaiset*, *Jaalan Jalopeurat* ja *Puskapartiolaiset*. Kaikilla kolmella lippukunnalla oli nimien takana kuitenkin erittäin mielenkiintoisia ja muista lippukuntien nimistä selkeästi poikkeavia tarinoita ja perusteita, joita esittelen seuraavaksi tarkemmin.

- 15) Perustamiskokouksessa halusimme, että nimi liittyy jotenkin muinaissuomalaisuuteen. Tutkimme luetteloja muinaissuomalaisista jumalista ja siitä se sitten lähti. Hiisi = pyhä paikka luonnossa Hittavainen = jänisten antaja (Hiiden Hittavaiset)

Esimerkistä 15 käy ilmi, että Hiiden Hittavaiset -lippukunnan nimi pohjautuu muinaissuomalaisuuteen. Nimi on siis haluttu antaa tietyn teeman pohjalta, jolloin nimen teema on ollut määrittävänä tekijänä nimeä valittaessa. Nimen nimeämisperusteena on siis ennalta määritelty teema, muinaissuomalaisuus.

- 16) Nimen valinnasta tiedän että valitsemassa on ollut muun johtajiston lisäksi pappi ja nuorisotyöntekijä ja valinta liittyy raamatulliseen ajatelmaan. Raamatun jalopeura (leijona) vartioi partiolaisia (Jaalan Jalopeurat)

Esimerkin 16 lippukunnan, Jaalan Jalopeurojen, nimeen liittyy vahvaa symboliikkaa. Vastauksesta käy ilmi, että nimen valinnassa on ollut lippukunnan johtajiston lisäksi mukana seurakunnan työntekijöistä pappi ja nuorisotyöntekijä. Nimen valintaan liittyy siis vahvasti lippukunnan yhteistyö seurakunnan kanssa. Nimeämisperusteena nimessä on raamatullinen ajatelma, jossa Raamatussakin esiintyvä jalopeura vartioi lippukunnan partiolaisia. Vastauksessa täsmennetään, että Raamatussa jalopeuralla tarkoitetaan leijonaa.

- 17) Lippukunnan on perustanut partiotaustainen kaveriporukka, joka aikanaan piti keskenään yhteyttä IRC-keskusteluverkossa. Kyseisessä verkossa keskustelut ja yhteydenpito käytiin kanavalla #puska. Kanavan nimen perusteella perustettiin myöhemmin kaveriporukan harrasteyhdistys Puska ry ja hie-man myöhemmin Puskapartiolaiset ry. Kanavan nimen tausta ei ole säilynyt, mutta uskon kyseessä olleen päähänpiston. — — Kanava oli käytössä jo useita vuosia ennen lippukunnan perustamista. Pohjimmiltaan siis lippukunta on saanut nimensä IRC-kanavasta. (Puskapartiolaiset)

Esimerkin 17 lippukunnan, Puskapartiolaisten, on nimeämisperusteiltaan hyvin poikkeava verrattuna muihin lippukuntien nimiin. Nimi on jo muodoltaan harvinainen, sillä se on yksiosainen, toisin kuin valtaosa muista lippukuntien nimistä. Nimen takana on hyvin omaperäinen tarina kaveriporukan yhteydenpitoon käytetystä IRC-kanavasta, josta lippukunnan nimi on lopulta johdettu.

5. PÄÄTÄNTÖ

Tässä luvussa kokoan tutkimuksen analyysin tuloksia ja pohjaan pohdintani johdantoluvussa (ks. luku 1) esitettyihin tutkimuskysymyksiin. Ensimmäisenä tutkimuskysymyksenäni oli, miten Uudenmaan Partiopiirin lippukuntien nimet jakautuvat läpinäkyviin ja läpinäkymättömiin. Kaikista 62 nimestä yhteensä 11 oli luokiteltavissa läpinäkyviksi, sillä niistä pystyi suoraan tulkitsemaan yhdistyksen toimialueen ja partiotarkoituksen. Tulos oli hieman yllättävä, sillä odotin huomattavasti suurempaa määrää läpinäkyviä nimiä. Esimerkiksi Kivekkään (2015: 32) salibandyseurojen nimistä tekemässä tutkimuksessa läpinäkyviä nimiä oli noin 37 % aineiston yhteensä 123 nimestä. Omassa tutkimuksessani vastaava luku on vain 17 %.

Kuten luvussa 4.1. kerron, vaikuttaa lippukuntien nimien läpinäkyvyyteen ja läpinäkymättömyyteen varmasti tulkitsevan henkilön oma tieto ja kokemus partiosanastosta ja partiosta liikkeenä ylipäätään. Yritin parhaani mukaan ottaa oman partiotoustani huomioon nimiä analysoidessani ja vertaamaan näkemyksiäni partion ulkopuolisen näkemyksiin, jotta en antaisi oman tietoni vaikuttaa liikaa tutkimuksen tuloksiin – tarkoituksena on kuitenkin tuoda tutkimuksella uutta tietoa myös partioyhteisön ulkopuolelle.

Läpinäkyvyyden ja läpinäkymättömyyden kannalta haasteeksi nousi esimerkiksi se, miten tulkitisin perinteisiksi lippukunnan nimiksi tietämiä nimiä, joissa ei kuitenkaan suoraan mainita sanaa *partio*. Tällaisia ovat esimerkiksi nimet, jotka sisältävät sanan *metsänkävijät*, *eränkävijät* tai *metsätytöt*. Lopulta päätin luokitella nämä nimet läpinäkymättömiksi, koska partiosta tietämättömälle ne eivät välttämättä ole läpinäkyviä. Läpinäkyvien nimien pientä määrää aineistossani selittää hyvin pitkälti tämä nimien tulkitsemisen haaste, jonka takia jouduin luokittelemaan monet mielestäni läpinäkyvät nimet läpinäkymättömiksi. Lopulta luokittelin läpinäkyviksi vain nimet, joiden perusosa ilmaisee selkeästi yhdistyksen partiotarkoitteen ja määriteosa paikkakunnan tai alueen, jolle toiminta sijoittuu.

Aineistossani läpinäkyvillä lippukuntien nimillä ei ollut selkeää, yhtenäistä nimeämiskaavaa, sillä nimien joukko oli moninainen. Tulos poikkeaa esimerkiksi Kivekkään (2015: 66) salibandyseurojen nimiä tarkastelleen tutkimuksen tuloksista, joissa läpinäkyvillä nimillä oli selkeästi yleisesti sovellettavissa oleva nimeämiskaava, jonka mukaan nimi muodostui urheiluun viittaavasta perusosasta ja seuran kotialuetta määrittävästä määriteosasta. Aineistoni nimien pohjalta ei myöskään voi luoda tyypillisen läpinäkyvän lippukunnan nimeämisen kaavaa, sillä nämä 11 nimeä olivat rakenteeltaan ja nimenosien semanttisilta merkityksiltään kovin erilaisia keskenään. Kolmessa läpinäkyvistä nimistä sana *partio* esiintyi partion harrastajia määrittävässä yhdyssanassa, kun taas kolmessa nimistä sana *partio* esiintyi selkeästi itsenäisenä

perusosana paikkakuntaa ilmaisevan määräiteosan rinnalla. Loput viisi nimeä sisältävät sanan *partio* osana yhdyssanaa. Näistä kolmessa yhdyssanan toinen osa, nimen määräiteosa, viittaa lippukunnan toimialueeseen, yhdessä yhdyssana kuvaa tarkemmin lippukunnan partiotoimintaa ja viimeisessä yhdyssanan toinen osa jää merkitykseltään epäselväksi.

Läpinäkyvillä ja läpinäkymättömillä nimillä oli tutkimuksessani hyvin samankaltaisia nimeämisperusteita, mikä johtui todennäköisesti nimien samankaltaisuudesta. Koska läpinäkyviä nimiä oli aineistossani niin vähän, koin hedelmällisemmäksi analysoida kaikkia 62 lippukunnan nimeä syntaktis-semanttisen nimenosien luokittelun kautta. Käsittelen lippukuntien nimeämisperusteita tarkemmin seuraavissa kappaleissa.

Toinen tutkimuskysymykseni käsitteli lippukuntien nimeämisperusteita ja sitä, miten nimiä voidaan luokitella ja teemoitella nimeämisperusteiden pohjalta. Analysoin tutkimuksessani lippukuntien nimeämisperusteita kahdessa osassa: ensiksi nimenosien syntaktis-semanttisella luokittelulla ja toiseksi kyselyllä keräämiäni vastauksien perusteella. Molemmissa analyysin vaiheissa nousi esille paljon samankaltaisia nimeämisperusteita, mutta kyselyvastauksilla sain selville myös omaperäisiä ja odottamattomia perusteita nimien takana.

Nimenosien syntaktis-semanttisella luokittelulla sain selville, minkälaisia nimeämisperusteita nimistä voidaan tulkita vain nimen nimenosien merkityksen perusteella. Luokittelin lippukuntien nimien nimenosat, perus- ja määräiteosat, yhteensä kahdeksaan (8) eri luokkaan, joista osan jaoin vielä useampaan alaluokkaan nimien paljouden ja niissä esiintyvien erilaisten nimeämisperusteiden vuoksi. Perusosat jaoin neljään luokkaan ja niiden alaluokkiin sen perusteella, ilmaisevatko ne yhdistyksen partiotarkoitusta, partiotoiminnan luonnetta, partionharrastajia vai partionimille tyypillistä luontosanastoa. Määräiteosat jaoin kolmeen luokkaan ja niiden alaluokkiin sen perusteella, ilmaisivatko ne lippukunnan toimialuetta kuntarajojen mukaan, paikkakunnan osaa vai laajempaa maantieteellistä aluetta tai muuta paikkaa. Luokkaan 8 luokittelin nimet, joita en pystynyt luokittelemaan mihinkään seitsemästä esitellystä luokasta.

Yksi tutkimukseni tavoitteista oli selvittää, minkälaisia teemoja lippukuntien nimissä esiintyy ja minkälaiset teemat ovat tyypillisimpiä lippukuntien nimissä. Nimissä esiintyi odotetusti paljon luontosanastoa, mikä selittyy luonnollisesti partion tiiviillä kytköksellä luontoon. Analysoin luontosanaston ilmenemistä lippukuntien nimissä samalla syntaktis-semanttisella luokittelumallilla (kts. luku 4.2.), jolla selvitin muitakin nimeämisperusteita. Lisäsin malliin omat alaluokkansa luontosanastolle: eläin-, kasvi-, vesi- ja tulisanoille. Valitsin alaluokat nimissä esiintyneiden, partiolle olennaisten sanojen pohjalta. Luontosanat esiintyivät nimissä tyypillisimmin perusosana. Valtaosa tällaisista nimistä kuuluu myös alaluokkaan 3C, johon luokittelin yleisesti harrastajajoukkoa määrittävät nimenosat.

Toinen nimissä esiintyvä teema, jota tarkastelin tutkimuksessa alusta asti, oli partiosanasto. Partiosanastolla tarkoitan tässä tilanteessa nimenomaan sanan *partio* esiintymistä lippukuntien nimissä. Partiosanastoa esiintyi nimissä yllättävän vähän. Tulos oli yllättävä, koska odotin sanan esiintyvän lippukuntien nimissä yleisemmin. Oletukseni pohjautui todennäköisesti jonkinlaiseen mielikuvaan siitä, että yhdistyksen nimessä olisi tärkeää tuoda esille sen toiminnan tarkoitus. Sana *partio* esiintyi yhteensä vain 12 lippukunnan nimessä ja sen englanninkielinen versio *scouts* yhdessä (1) lippukunnan nimessä. Itse partiosanaston vähyyttä kompensoi toisaalta se, että lippukuntien nimissä esiintyi paljon partiotoimintaan ja partiolaisiin liittyvää sanastoa sekä yllä käsiteltyä luontosanastoa, joskaan sanaa *partio* ei nimissä suoraan mainittukaan. Partiosanaston vähyyttä voi selittää myös se, että joidenkin lippukuntien virallinen nimi alkaa sanalla *Partiolippukunta*, jolloin yhdistyksen partiotarhite selviää jo tästä etuliitteestä. Jätin kuitenkin nämä etuliitteet pois lippukuntien nimistä, jotta nimeämisperusteiden tutkiminen keskittyisi nimenomaan lippukunnan itse keksimään ja antamaan nimen osaan.

Kyselyvastauksia analysoidessa ryhmittelin lippukuntien nimet kuuteen (6) ryhmään sen perusteella, minkälaisia nimeämisperusteita kyselyvastauksissa oli nimille esitetty. Ryhmittelyyn ryhmät nousivat siis kyselyssä ilmi tulleista nimeämisperusteista eikä ryhmittely perustunut olemassa olevaan tai aiemmin käytettyyn malliin. Ryhmittelin vastaukset sen perusteella, oliko nimeämisperusteeksi ilmoitettu paikkakunta, paikkakunnan ominaisuus tai erityispiirre, partio toiminnan luonne, partiolaisten kuvaaminen vai partioperinne tai lippukunnan historia. Kuudenteen ryhmään sijoitin nimet, joita en pystynyt sijoittamaan viiteen aiempaan ryhmään. Kuudennessa ryhmässä toistuivat osin samat nimet kuin syntaktis-semanttisen luokittelun viimeisessä luokassa, johon sijoitin nimet, jotka eivät nimeämisperusteiltaan sopineet muihin luokkiin.

Kyselyvastauksia analysoidessa oli mielenkiintoista huomata, miten eri tavoin vastaajat tulkitsivat lippukuntansa nimeä ja sen taustalla olevia nimeämisperusteita tai muita tarinoita. Monet vastauksissa ilmenneistä nimeämisperusteista olivat hyvin samankaltaisia kuin ne, joita olin itse tulkinnut nimenosien syntaktis-semanttisen luokittelun perusteella. Esimerkiksi paikkakunta tai muu toimialueen määritelmä oli yleinen nimeämisperuste niin luokittelussa kuin kyselyvastaustenkin perusteella. Selkeänä erona huomasin kuitenkin muun muassa sen, että useissa kyselyvastauksissa paikkakuntaa tai muuta toimialueen määritelmää ei vastauksissa nostettu nimeämisperusteeksi, vaikka nimessä selkeästi mainittiinkin paikkakunta. Vastaajat eivät siis välttämättä pitäneet paikkakuntaa nimeämisperusteena tai sitten kokivat sen niin itsestään selväksi, etteivät siitä erikseen maininneet.

Kolmantena tutkimukseni tavoitteena oli selvittää, millainen on tyypillinen lippukunnan nimi. Jo jakamalla nimenosat yksi-, kaksi- ja kolmeosaisiin sain selville, että aineistoni perusteella tyypillinen lippukunnan nimi on kaksiosainen. Kaksiosaisia nimiä oli 45 yhteensä 62 nimestä. Nimenosien syntaktis-semanttisen luokittelun pohjalta pystyin näkemään, että tyypillisimmin nimen perusosana on monikkomuotoinen, partiolaisia harrastajaryhmänä määrittelevä sana. Näitä nimiä oli yhteensä 49. Tyypillisin määriteosa lippukunnan nimessä on paikkakuntaa tai muuten lippukunnan toimialuetta määrittävä sana, sillä nimistä 49:ssä oli mainittuna jokin paikanmääre. Edellä esiteltyjen perustelujen pohjalta voidaan todeta, että tyypillinen lippukunnan nimi on kaksiosainen ja sisältää partiolaisia harrastajina kuvaavan perusosan sekä lippukunnan toimialuetta ilmaisevan määriteosan.

Tutkielmani vahvuuksiin kuuluu ehdottomasti se, että se on alallaan tutkimatonta ja uutta tietoa, josta erilaiset partiotahot voivat hyötyä. Koska lippukuntien nimien tutkiminen on samalla yhdistysnimien tutkimista, voidaan osaa tuloksista todennäköisesti soveltaa myös muunlaisia yhdistyksiä nimettäessä ja tutkittaessa. Muita tutkielmani vahvuuksia ovat itse mallista soveltaen laatimani nimenosien luokittelumalli sekä kyselylomakkeella kerätty lisätieto lippukuntien nimistä ja nimeämisperusteista. Käyttämällä useampaa aineistonkeruumenetelmää tutkimuksella oli mahdollista saada mahdollisimman kattava käsitys Uudenmaan Partiopiirin lippukuntien nimeämisperusteista.

Tutkielmani aineiston laajuus voidaan nähdä heikkoutena, sillä sen avulla ei saada käsitystä kuin vain juuri Uudenmaan Partiopiirin lippukuntien nimeämisperusteista. Myös kyselylomakkeella saatujen vastauksien vähyys (19/62) vaikuttaa tutkimuksen luotettavuuteen. Kyselyyn saatujen vastauksien perusteella voidaan tehdä tulkintoja Uudenmaan Partiopiirin lippukuntien nimeämisperusteista, mutta tulkintoja ei voida yleistää koskemaan koko piiriä, sillä vastauksia saatiin alle kolmasosasta lippukuntia.

Tiedostin kyselylomakkeeseen liittyvän riskin jo valitessani sitä aineistonkeruumenetelmäksi, sillä kyselytutkimusta tehdessä ei etukäteen voi varmaksi tietää, miten paljon vastauksia kyselyyn saa. Toisaalta on hyvä pohtia myös, olisinko itse tutkimuksen toteuttajana voinut tehdä jotain enemmän tai toisin saadakseni enemmän vastauksia kyselyyn. Annoin kyselyyn vastausaikaa kaksi viikkoa, jonka koin riittäväksi ajaksi vastata lyhyeen kyselyyn. Kaksi viikkoa lähettämisen jälkeen pidensin vastausaikaa viikolla vähäisen vastausmäärän takia ja lähetin lippukuntien yhteyshenkilöille vielä muistutusviestin kyselystä. Koen nähneeni riittävästi vaikeaa kyselyvastasten saamiseksi. Syitä lippukuntien vastaamattomuudelle voi olla useita, esimerkiksi tietämättömyys nimen historiasta, mutta en näe olennaiseksi puida mahdollisia syitä sen enempää.

Tutkimukseni kohdalla voidaan myös pohtia, olisiko jokin muu aineistonkeruumenetelmä ollut hedelmällisempi vastausten saannin kannalta. Haastatteluilla olisi varmasti saanut tarkempia ja syvempiä vastauksia lippukuntien nimeämisperusteista ja nimien historiasta, mutta haastatteluilla olisin tuskin saanut nykyistä laajempaa aineistoa. Haastatteluiden analysoiminen vie myös huomattavasti enemmän aikaa litterointeineen kuin kyselyvastausten analysointi, jolloin työn määrä olisi kasvanut liian suureksi kandidaatintutkielman kannalta.

Tutkimukseni ei välttämättä täytä merkittävää aukkoa nimistöntutkimuksen kentällä, mutta on merkittävä partioyhteisön kannalta, sillä partiota on tutkittu kielitieteellisesti hyvin vähän. Koen tutkimukseni merkittävänä toisaalta myös siksi, että yhdistys- ja partionimistön tutkimusta on toistaiseksi tehty vielä suhteellisen vähän kielitieteen alalla, joten olisi mielenkiintoista jatkaa esimerkiksi muiden Suomen partiopiirien lippukuntien nimiin, jotta saataisiin mahdollisimman laaja kuva suomalaisten lippukuntien nimeämisperusteista. Uskon, että käyttämäni luokittelumalli on sovellettavissa hyvin myös muunlaisten yhdistysten nimeämisperusteiden tutkimiseen, sillä mallia on helppo muokata tutkimuksen tarpeiden mukaan.

LÄHTEET

- Ainiala, Terhi & Saarelma, Minna & Sjöblom, Paula 2008: *Nimistöntutkimuksen perusteet*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden seura.
- Alanen, Riikka 2011: Kysely tutkijan työkaluna. – Kalaja, Paula & Alanen, Riikka & Dufva, Hannele (toim.), *Kieltä tutkimassa. Tutkielman laatijan opas* s. 146–161. Helsinki: Finn Lectura.
- Kivekäs, Maria 2015: ”Koska tää nimi rokkaa!”: *salibandyseurojen nimeämisperusteet*. Maisterintutkielma. Jyväskylän yliopiston kielten laitos. – <http://urn.fi/URN:NBN:fi:ju-201506152327> 20.2.2018.
- Mäkinen, Sanni 2014: *Organisaation viestintästrategian toteutuminen Facebook- ja Twitter- päivityksissä. Tarkastelussa Suomen Partiolaiset ry*. Kandidaatintutkielma. Vaasan yliopiston filosofisen tiedekunnan viestintätieteiden laitos. – https://www.partio.fi/sites/partio.fi/files/kandidaatint_sannimakinen.pdf 20.2.2018.
- Nordlund, Ilona 2016: *Partiolaisten ryhmäidentiteetin rakentuminen ScoutMeIn-meemisivustolla*. Maisterintutkielma. Jyväskylän yliopiston kielten laitos. – <http://urn.fi/URN:NBN:fi:ju-201611294820> 20.02.2018.
- PJKK = *Partiojohtajan Käsikirja*. 2. painos. Toimittanut Anu Niilo-Rämä. Helsinki: Suomen Partiolaiset – Finland Scouters ry 2013.
- Seppälä Ilona 2015: *Rannikon suharit ja karjalaiset törpöt: partio-ohjelman ikäkausien epäviralliset nimitykset ja niiden alueellinen variaatio*. Kandidaatintutkielma. Jyväskylän yliopiston kielten laitos. – <http://urn.fi/URN:NBN:fi:ju-201504241662> 20.02.2018.
- Sjöblom, Paula 2006: *Toiminimen toimenkuva: suomalaisen yritysnimistön rakenne ja funktiot*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Suomen Partiolaiset 2018: *Mitä partio on?* – <https://www.partio.fi/mika-partio-on> 13.1.2018.
- Torro, Fanny 2013: *MUURAKIN JA PÄIJÄT METALLIN JÄLJILLÄ: Kielellinen alkuperä ja paikallisuuden ilmeneminen Muuramen yritysnimistössä*. Maisterintutkielma. Jyväskylän yliopiston kielten laitos. – <http://urn.fi/URN:NBN:fi:ju-201306282052> 20.02.2018.
- Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2009: *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Helsinki: Tammi.
- Uudenmaan Partiopiiri 2018: *Lippukuntien yhteystiedot* – <https://uusimaa.partio.fi/yhteystiedot/lippukuntien-yhteystiedot/> 23.1.2018.

LIITTEET

LIITE 1

Kysely: Kandidaatintutkielma – Uudenmaan Partiopiirin lippukuntien nimeämisperusteet

1. Mikä on lippukuntasi virallinen nimi?

Selite: Virallisella nimellä tarkoitan lippukunnan nimeä, joka on ilmoitettu yhdistysrekisteriin.

Mikäli nimen alussa on sana "partiolippukunta" voi sen jättää vastauksesta pois.

2. Miksi lippukunta on nimetty nimellä, jonka ilmoitit edellisessä kysymyksessä? Miksi nimi on valittu?
3. Onko lippukunnalla ollut joskus joku toinen nimi? Miksi ja milloin se on vaihdettu?
4. Liittyykö lippukunnan nimeen jokin tarina tai muu nimen alkuperää selittävä historia tai piirre?
5. Onko lippukunnalla lempinimeä tai muuta sisäpiirissä käytettyä nimitystä? Mikä?
Selite: Lempinimellä tarkoitan lippukunnasta käytettävää nimitystä, joka ei ole sama kuin lippukunnan virallinen nimi.
6. Käytetäänkö lippukunnan nimestä jotakin lyhennettä? Mitä?
7. Onko lyhenteen tai lempinimen käyttäminen yleisempää kuin koko nimen? Miksi ja millaisissa tilanteissa lyhennettä tai lempinimeä käytetään?

LIITE 2

Lippukunnanjohtajille lähetetty sähköposti / kyselyn saatekirje

Hei!

Saat tämän sähköpostin, koska yhteystietosi löytyvät Uudenmaan Partiopiirin nettisivujen lippukuntalistauksesta. Otathan yhteyttä allekirjoittaneeseen, jos viesti on tullut väärään osoitteeseen!

Olen Salla Saari, suomen kielen opiskelija Jyväskylän yliopistosta sekä Sipoon Hukka -aktiivi. Teen kandidaatintutkielmani Uudenmaan Partiopiirin lippukuntien nimistä ja nimeämisperusteista. Saadakseni tarvittavat tiedot tutkielmaani varten, käänny teidän lippukunnanjohtajien puoleen ja toivon saavani tietoa kaikista lippukunnista! Alla olevasta linkistä pääset vastaamaan lyhyeen kyselyyn, jolla selvitän lippukunnan nimen taustaa, mahdollisia lempinimiä ja lyhenheitä sekä mahdollisia tarinoita nimien takana. Mikäli koet, että joku muu lippukunnassa osaa vastata kysymyksiin paremmin, voit lähettää tämän sähköpostin eteenpäin sellaiselle henkilölle. Huolehdi kuitenkin silloin, että lippukunnasta tulee vain yksi vastaus!

Linkki kyselyyn: <https://link.webpolsurveys.com/S/26F49E6D06244FF1>

Kysely sulkeutuu 5.2.2018, joten vastaathan siihen mennessä.

Kiitos osallistumisesta ja avusta tutkielmani kanssa!

Ystävällisin terveisin,

Salla Saari

salla.a.saari@student.jyu.fi

LIITE 3

Nimenosien syntaktis-semanttinen luokittelu.

- 1 Yhdistys
  - 1A Yhdistyksen tarkoitus määritelty (partio)
- 2 Partio
  - 2A Partio toiminnan luonne
- 3 Partion harrastajat
  - 3A Partiolaisuus määritelty
  - 3B Harrastajien ominaisuudet
  - 3C Muu harrastajien joukkoa määrittävä sana
- 4 Nimissä esiintyvä luontosanasto
  - 4A Eläinsanat
  - 4B Kasvisanat
  - 4C Veteen, mereen ja veneilyyn liittyvät sanat
  - 4D Tuleen liittyvät sanat
- 5 Kuntarajojen rajaama paikkakunta
  - 5A Kaupunki
  - 5B Kunta
- 6 Paikkakunnan osa
  - 6A Kaupunginosa
  - 6B Kylä tai taajama
- 7 Laajempi maantieteellinen alue tai muu paikkaa ilmaiseva määre
- 8 Muu määrite

Lippukunnan nimi	Perusosan luokitus	Määriteosan luokitus
Ankkuripartio	1A, 2A, 4C	-
Artjärven Eränkävijät	3B	5B
Eräkamut	2A, 3B	-
Haarajoen Törmän Tähystäjät	3C, 4C	6A
Hangon Meriversot	3C, 4C, 4B	5A
Hiiden Hittavaiset	3C, 8	8
Hiidenveden Samoojat	3B	7
Hyvinkään Metsätytöt	3B	5A
Hyvinkään Miilupartio	1A, 8	5A
Hyvinkään Nummenpojat	3C	5A
Hyökäpartio	1A	6B

Inkoon Samoiliijat	3B	5B
Jaalan Jalopeurat	3C, 4A	5B
Jokipartio	1A, 4C	-
Jukolan Veljet ja Siskot	3C	8
Järvenpään Metsänkävijät	3B	5A
Järvenpään Scoutit – Järvenpää Scouts	3A	5A
Kalevan Kipunat	3C, 4D	6A
Kantvikin Tulentekijät	3C, 4D	6B
Karkkilan Partioveikot	1A, 3A	5A
Kellokontiot	3C, 4A	6B
Keravan Korvenpojat	3B	5A
Kiehiset	3C, 4D	-
Kirkkonummen Metsänkävijät	3B	5B
Kirnun Kiertäjät	3C	8
Klapaset	3C	6B
Kuninkaantien Kipinät	3C, 4D	7
Kuusankosken Metsänkävijät	3B	5A
Kuusankosken Partiotytöt	1A, 3A	5A
Lahelan Palokärjet	3C, 4A	6B
Lepsämän Partio	1A	6B
Lohjan Eräveikot	3B	5A
Lohjan Nummitytöt	3C	5A
Martin Partio	1A	6A
Meripartio Porvoon Pooki	4C	1A, 2A, 5A
Muijalan Menninkäiset	3B	6A
Mäntsälän Metsäkävvyt	3C, 4B	5B
Nummen Samoojat	3B	6B
Paijalan Peurat	4A, 3C	6B

Polaris	8	-
Pornaisten Solmu	2A	5B
Porvoo Metsänkävijät	3B	5A
Porvoo Polunlöytäjät	3C	5A
Pukkilan Partio	1A	5B
Puskapartiolaiset	1A, 3A, 4B	-
Raaseporin Rautamyrtit	3C, 4B	5A
Rajamäen Metsänkävijät	3B	6B
Rajan Reippaat	3C	6
Raudanreippaat	3C	-
Röykän Metsänkävijät	3B	6B
Sammatin Solmut	2A, 3C	5B
Sipoon Hukat	4A, 3C	5B
Siuntion Koskikarat	4A, 3C	5B
Tolkkisten Eräketut	4A, 3C	6B
Tuuspartio	1A	5A
Upinniemen Merisissit	4C, 3C	7
Valkealan Kolmisoihtu	4D	5B
Valontuojat	4D, 3C	-
Veikkolan Eräveikot ja -haltijat	3B	6B
Vihterä	8	-
Virkkalan Tulentekijät	4D, 3C	6A
Vivamon Virittäjät	3C	7

LIITE 4

Ryhmittely kyselyvastauksissa ilmenneistä nimeämisperusteista.

1 Paikkakunta tai lippukunnan toimialue

1. Jokipartio
2. Kellokontiot
3. Kirkkonummen Metsänkävijät
4. Kuusankosken Metsänkävijät
5. Lohjan Nummityöt
6. Meripartio Porvoon Pooki
7. Muijalan Menninkäiset
8. Mäntsälän Metsäkävyt
9. Rajan Reippaat
10. Tolkkisten Eräketut

2 Paikkakunnan ominaisuus tai erityispiirre

1. Kirnun Kiertäjät
2. Meripartio Porvoon Pooki
3. Mäntsälän Metsäkävyt
4. Raudanreippaat
5. Siuntion Koskikarat
6. Tolkkisten Eräketut

3 Partiotoiminnan luonne

1. Eräkamut
2. Meripartio Porvoon Pooki

4 Partiolaisten kuvaaminen

1. Eräkamut
2. Rajan Reippaat

5 Perinne tai lippukunnan historia

1. Järvenpään Metsänkävijät
2. Kirkkonummen Metsänkävijät
3. Röykän Metsänkävijät

6 Muu

1. Hiiden Hittavaiset
2. Jaalan Jalopeurat
3. Puskapartiolaiset